

NOTAT

- magasin om demokrati og Europa

Tema: Valgkamp om EU!

Barroso:
**Skrappe krav
til finanslovene**

Peter Skaarup:
**Schengen
à la carte**

TEMA:

Derfor skal vi have EU-valgkamp

SIMULERET VALGKAMP

Om få måneder er der folketingsvalg hertilands, og det sker midt i en europæisk brydningstid. Omkring os er der rejst et alarmberedskab. I EU findes der store milliardbeløb frem for at støtte skrantende økonomier. Frygten er et kollaps for euroen, og den mulige konsekvens er et EU i koma, hvor den økonomiske og politiske integration går i stå. På den ene side har vi store og tit dramatiske protester i Grækenland, Irland, og Portugal mod nedskæringer dikteret af EU og Den Internationale Valutafond. På den anden side truer en stadig stærkere højreorienteret nationalistisk populisme i Finland og andre steder med at smække lånekassen i. Oveni har krisen fået EU til at tage stormskridt mod en fælles økonomisk politik, som de fleste ville ha' forsvoret mulig for få år siden.

Alligevel tyder intet på, at EU vil blive et tema i den kommende danske valgkamp.

Det er der flere grunde til.

Den ene er, at de færreste vælgere synes det er et relevant tema. Ifølge en undersøgelse foretaget af A&B Analyse for Altinget.dk er det kun 4,2 procent af danskerne, der anser EU for at være et vigtigt valgtema. Det er en absolut bundplacering. I toppen finder vi ikke overraskende "økonomisk politik".

Nogle vil sikkert synes, det er for dårligt, og at vælger-Madsen må lære at se de store linjer og relevansen i dramaet i Europa. Men udenrigspolitik har nu engang aldrig været noget, der afgjorde valg. Løftede pegefingre til Madsen er malplaceret. Problemet ligger et andet sted; at det som vælger kan være svært at se, hvor vigtigt EU er. Og det er ikke i folketingsvalgkampene, linjerne trækkes op, og positionerne luftes.

"EU spiller ikke nogen central rolle i valgkampe. Det har EU aldrig gjort i dansk sammenhæng. Men det hænger også meget sammen med vores tradition for folkeafstemninger. Vi har på den måde en stærk tradition for at adskille EU fra folketingsvalgkampen og overlade det til særlige forløb som omkring folkeafstemningerne," sagde Ove K. Pedersen, professor ved Copenhagen Business School, til Altinget.dk i maj.

Jo, javist. Men folkeafstemningernes tid er forbi i denne omgang. Det er 11 år siden, vi sidst har haft sådan en, nemlig om dansk euro-medlemskab. For at finde en folkeafstemning om en traktat, skal vi tilbage til 1997 – for 13 år siden. I mellemtiden er EU blevet både større og mægtigere, og har taget nye

vægtige politiske områder under sine vinger. Måske finder en ny regering det opportunt at holde folkeafstemning om de danske forbehold for forsvarssamarbejde og overstatsligt retspolitisk samarbejde, men det vil under alle omstændigheder kun dække et hjørne af EU-virkeligheden. Så det er vist på tide, vi igen spørger, hvordan det sikres, at dansk EU-politik får en folkelig forankring gennem en folkelig debat.

Folketingsvalgkampen er en af få oplagte lejligheder til at lade holdningerne brydes. Men det ville være en stor overraskelse, hvis det skete. Som professor Pedersen videre sagde i maj:

"Sammenligner man med andre lande, så har Danmark jo en helt særlig tradition med et meget bredt EU-flertal i Folketinget. Og på en måde har partierne jo stort set i fællesskab været ansvarlige for at holde EU ude af valgkampene."

Det har han jo nok en pointe i. Appetitten på en valgkamp med EU-vinkel blandt de EU-positive partier har været til at overse, og det er som regel nok til, at også pressen mister interessen.

Lige i øjeblikket er der ellers tunge emner nok. Og et af dem er pudsigt nok vælgernes favorittema; økonomisk politik. Netop i denne tid er EU ved at blive bragt ind i hjertet af den økonomiske politik. Man kan diskutere hvor meget og med hvor stor kompetence, men aldrig nogensinde har EU været så relevant for, hvordan finansloven ser ud. Aldrig før har EU udvidet sit virkeområde på velfærdsområdet så kraftigt på så kort tid som lige nu. Netop de emner, vælgerne vil diskutere. De fleste har bare ikke den fjerneste anelse om, at det også er blevet EU-politik og hvordan.

Behøver vælger-Madsen vide det?

Selvfølgelig. En størrelse som dansk EU-politik skal have solide folkelige ben at gå på, og når kroppen bliver større, må der motion til.

Derfor spørger vi i dette nummer, hvad partierne dog skulle slås om, hvis de skulle slås om EU-politikken. Det er vel en slags valgkamp vi simulerer. Af en type, du næppe vil se andre steder.

Red.

Øget grænsekontrol – i valgkampen

Grænsekontrol og andet EU-stof kan godt blive emner i den kommende valgkamp, hvis det står til Dansk Folkeparti.

GRÆNSESTRID. Mens regeringen fik travlt i juni med at forklare aftalen om en forstærket toldkontrol for et undrende udland, tog Dansk Folkeparti opstandelsen anderledes roligt.

Partiet har ingen problemer med det, hvis man i andre lande får indtryk af, at det er personkontrollen ved grænserne, og ikke kun kontrollen af varer, som bliver forstærket eller gennemført fra dansk side.

»Vi ser de to ting som noget der supplerer hinanden. Der er i opgørelsen sat penge af til 35 nye årsværk til politiet. De vil kunne bruges til betjente, der kan kaldes til toldkontrollen, hvis det bliver nødvendigt«, siger Peter Skaarup, næstformand, og retspolitisk ordfører i Dansk Folkeparti.

À la carte

Partiets tilfredshed med den forstærkede kontrol ved grænserne indebærer ikke, at det danske forhold til Schengen – reglerne som forbyder den indre grænsekontrol mellem EU-landene kombineret med forstærket kontrol af de fælles ydre grænser – er et afsluttet kapitel.

Dansk Folkeparti, som fik presset den nye toldkontrol igennem, var modstander af den danske tilslutning til Schengen i 1998.

»Vi vil da gerne udtræde, hvis vi kunne. Men det kan også godt være, vi kunne være med i en del af det – som en slags à la carte-løsning,« siger Peter Skaarup.

Som i Finland

Selv om EU-politik ikke plejer at præge valgkampe, hverken i Danmark eller i andre EU-lande, er der eksempler på det modsatte.

I Finland opnåede partiet "De sande finner" tæt på 20 procent ved valget i foråret, meget takket være en udtalt modstand mod et finsk bidrag til økonomiske redningsaktioner af kriseramte eurolande.

Den fremgang har Dansk Folkeparti noteret sig.

»Vi vil absolut også løfte EU op på dagsordenen i valgkampen. Desværre har der aldrig været nogen interesse for de sager fra ja-partiernes side, nok fordi man er bange for ikke at have deres egne vælgere med sig. Men nu er det jo virkelig store beløb og interesser som står på spil. Så det vil vi absolut rejse,« siger Peter Skaarup.

Nye regler kan give problemer

I skrivende stund er der stor debat i EU's ministerråd om lovligheden af grænsekontrol. Ifølge Financial Times den 21. juni kan det ende med en lempelse af de eksisterende regler. Dog ser det ikke ud til, at lempelserne vil give grønt lys til den nye danske ordning. I forslaget fra Kommissionen forudsætter skærpet grænsekontrol nemlig, at EU's grænseagentur Frontex først er blevet bedt om teknisk hjælp. En ensidig indførelse af skærpet grænsekontrol, derimod, er udelukket fra forslaget.

Hvis regeringen og Dansk Folkeparti's initiativ bliver underkendt på forhånd i EU, kan det give problemer. Grænsekontrol var nemlig en modydelse fra regeringen til Dansk Folkeparti for partiets støtte til reform af efterlønnen. Falder grænsekontrollen i den aftalte form så falder også det samlede regnskab i aftalen mellem regeringen og DF. ♦

Kan du se forskel?

Det er for svært for vælgerne at se forskel på, hvad de EU-positive partier mener om EU, lyder kritikken fra blandt andre Venstre. Vi har spurgt politikerne, hvor forskellene er.

VALGKAMP. Hvis du vil lade EU-politikken afgøre, hvem der får dit kryds til folketingsvalget, hvem skal du så stemme på? Det kan være svært at gennemskue, lyder kritikken. De EU-positive partier stemmer nemlig stort set ens i Folketingets Europa-udvalg. Det er her, politikerne behandler EU-spørgsmål og beslutter, hvad den danske regering skal kæmpe for i Bruxelles.

Kritikken kommer blandt andet fra et af de EU-positive partier, Venstre:

»Vi må bare erkende, at det er vanskeligt at se forskel på, hvem der egentlig mener hvad om de politiske beslutninger i EU,« siger EU-ordfører Flemming Møller.

I Europa-udvalget bliver de fleste beslutninger truffet af de EU-positive partier på tværs af partiskel – i forlængelse af den såkaldte "europapolitiske aftale", der lægger linjen for Danmarks EU-politik. Socialdemokraterne, SF, Det Radikale Venstre og Ny Alliance indgik aftalen med regeringen i 2008.

De EU-positive partier mødes ofte inden møderne i Europa-udvalget, forhandler og indgår kompromiser, viser et nyt forskningsprojekt fra Århus Universitet ifølge Altinget. Det betyder, at kompromiserne blot skal vedtages formelt, når udvalget mødes hver fredag.

Flemming Møller mener, der er forskelle mellem partierne på det ideologiske niveau. Men på EU-politikken er forskel-

lene for svære at se, og det er et problem.

»Det kan være svært at skabe politisk engagement hos almindelige mennesker, når de ikke kan se, hvad forskellen er. Der kommer ingen kant, ingen slagsmål, og så begynder det at blive kedeligt for de fleste,« siger Flemming Møller.

DF: Venstrefløjen stemmer borgerligt

Dansk Folkeparti tilhører ikke den EU-positive kreds. Sammen med Enhedslisten er de tværtimod den EU-kritiske røst i Europa-udvalget.

EU-ordfører for DF, Pia Adelsteen, kritiserer de EU-positive partier for at skrinlægge de politiske forskelle, når det handler om EU.

»Problemet er, at der overhovedet ikke kommer nogen kritik af de forslag, som kommer fra Europa-Kommissionen. Det er ligesom om, de EU-positive partier er så EU-glade, at de glemmer deres sunde fornuft,« siger Pia Adelsteen. Hun mener blandt andet, venstrefløjen stemmer for

Pia Adelsteen (DF)

Flemming Møller (MF for V) mener, det kvæler engagementet og debatten, at det er så svært at se forskellene på partiernes EU-politik.

EU's økonomiske strategi, selvom den dybest set er borgerlig. Den såkaldte "sixpack-løsning", der indeholder seks konkrete forslag til at redde EU ud af krisen, er ifølge Pia Adelsteen et godt eksempel.

Det ligger blandt andet i sixpack-løsningen, at det skal være lettere at sanktionere medlemslande, der har for store underskud eller for megen gæld.

»Jeg undrer mig meget over, at S og SF har sagt ja til sixpack-løsningen. Strategien er i mine øjne udtryk for en klart borgerlig, økonomisk politik. Det står jo klart, at de for eksempel får sværere ved at øge de offentlige udgifter,« mener Pia Adelsteen.

S: Forskel i selve tilgangen til EU

Men kritikken preller af på Socialdemokraterne. Her afviser EU-ordfører Kim Mortensen, at Socialdemokraterne stemmer for forslag, fordi de kommer fra EU.

Han mener tværtimod, den økonomiske politik er et af de områder, hvor man som vælger godt kan se den politiske forskel. Han henviser blandt andet til EU's

Her er det et DEO-arrangement i Europaudvalgets lokale, hvor Bjarne Laustsen (S) fortæller om arbejdet med EU-politikken.

Kim
Mortensen
(S)

overordnede,
økonomiske
strategi Europa
2020.

»I forhold til EU's økonomiske strategi kan du faktisk se den

politiske forskel. Her har vi kæmpet for at få fattigdom og vækst på dagsordenen. I forhold til økonomiske reformer har det blandt andet været på dansk foranledning, at ledighed også er med som parameter,« siger Kim Mortensen.

Han mener, forskellen kan findes i en af de socialdemokratiske mærkesager – bekæmpelse af arbejdsløshed.

»Vi vil gerne have mere fokus på en dagsorden, der handler om beskæftigelse og i det hele taget bekæmpelse af arbejdsløshed, især ungdomsarbejdsløshed. I forhold til de borgerlige EU-partier er det noget af en forskel i selve tilgangen til det europæiske samarbejde,« siger han.

SF: Her er forskellene

SF afviser også kritikken af, at venstre-fløjen skulle stemme for forslag, fordi de kommer fra EU.

»Det er faktisk overraskende for mig, at regeringen er så enige med os om eksempelvis Europa 2020. Der er fokus på at få unge i arbejde, flere midler til forskning, en masse af vores mærkesager,« siger EU-ordfører Pia Olsen Dyhr.

Hun er uenig i, at forskellen på EU-partierne ikke er tydelig nok.

»Det synes jeg, den er. EU er teknisk, og det bliver nogle gange nørdet. Men jeg synes godt, man kan se forskellen,« siger Pia Olsen Dyhr.

Hun nævner energipolitik som eksempel. Her er der uenighed blandt de EU-positive partier om det storstilede forskningsprojekt ITER, hvor spørgsmålet er; skal EU bruge forskningspenge på atomkraft?

»Vi har stor diskussion med regeringen om ITER. Det er et fantastiprojekt, hvor man bruger milliarder af euro på at støtte energi, der ikke virker,« mener Pia Olsen Dyhr.

Hun nævner også debatten om genmodificerede afgrøder, GMO, som et skillepunkt mellem de politiske fløje i Europaudvalget. Her er regeringen mere positiv over for GMO end centrum-venstre.

Pia Olsen
Dyhr (SF)

R: Det handler om ord og handling

Det Radikale Venstres EU-ordfører Lone Dybkjær er enig i, at der er afgørende forskelle internt i EU-kredsen.

»De EU-positive partier går ind i de daglige forhandlinger og laver kompromiser. Det er ikke ensbetydende med, at der ikke er forskel på, hvad vi mener,« siger Lone Dybkjær.

Lone
Dybkjær (RV)

Hun mener, en af forskellene handler om de danske EU-forbehold. Her har oppositionen lovet at sætte rets- og forsvarsforbeholdene

til folkeafstemning, hvis de får magten.

»Regeringen mener også, forbeholdene skal afskaffes, men har ikke gjort noget ved det i ti år. Hvis du vil sammenfatte forskellen på de EU-positive partier, så er den der: Forskellen mellem ord og handling,« siger Lone Dybkjær.

Hun fremhæver også det kommende danske formandskab i EU som en kampplads, hvor forskellene bliver tydelige. Danmark overtager EU's roterende formandskab i første halvår af 2012.

»Der er stor forskel på, hvem der leder et formandskab. Tag grøn vækst, for eksempel. Det vil stå meget stærkere i EU med en S-ledet regering for bordenden end med en borgerlig,« siger Lone Dybkjær.

Hun mener, det bør være et mål i den kommende valgkamp at gøre forskellene på de EU-positive partiers EU-politik krytstalker for vælgerne.

»Det primære problem er, at borgerne aldrig har accepteret EU-spørgsmål i en valgkamp. Jeg tror, vi skal vise forskellene med konkrete eksempler – for eksempel grøn vækst, sammen med sloganet "Forskelle på ord og handling",« siger hun. ♦

I flere lande har europagten ført til stor debat, som i Spanien, hvor titusinder demonstrerede mod pagten den 15. juni.

Ingen kamp om europagt

Per Clausen fra Enhedslisten mener, at S og SF har bundet sig til borgerlig politik med deres støtte til Europagten. Det så han gerne som et valgtema.

DAGSORDENSÆTNING. En kort stund i marts rasede debatten. Med ny "europagt" skulle EU-medlemslandene forpligte sig på at styrke konkurrenceevnen og de offentlige finanser, og blandt de anviste midler var at holde lønnen nede og skære i pensioner og andre sociale ydelser. Socialdemokraterne, SF, Enhedslisten og Dansk Folkeparti råbte højt, men efter kort tid deltes vandene. S-SF valgte at støtte pagten, og mente at nye formuleringer gav den et helt andet indhold, og især at teksten om løn- og velfærdsydelser ikke forpligtede, og ikke ville få nogen betydning. Og så blev der stille om europagten.

Brud med pagten

Står det til Enhedslistens EU-ordfører Per Clausen bliver det ikke ved det. Han mener, at pagten og en række andre nye tiltag i EU for "økonomisk styring" bør placeres i hjertet af den kommende folketingsvalgkamp.

»Et vigtigt tema burde være, hvordan en kommende S-SF regering har tænkt sig at gennemføre en anden økonomisk politik uden at komme i konflikt med de løfter, de har givet EU gennem europagten. Sagen er jo, at hvis de ikke vil gennemføre pagten som regeringen gør det med efterlønsreformen, så vil de før eller siden blive mødt med det krav, at de skal finde noget andet, der matcher det,« siger han.

Per Clausen mener i det hele taget, at

de nye EU-regler vil gøre det svært eller umuligt at gennemføre en anden slags økonomisk politik. Så der må i hans øjne gennemføres et brud med europagten.

»Det vil give S-SF problemer, hvis de både vil være med i europagten, og samtidig gennemføre en anden økonomisk politik. Det er helt klart noget, vi vil prøve på at få ind i valgkampen.«

Op ad bakke

Formuleringen "prøve på at få ind i valgkampen" har han valgt omhyggeligt. For Per Clausen ser masser af problemer i at give emnet den plads i debatten, han mener det fortjener. For har de store partier ingen interesse i det, er det op ad bakke.

»Mit klare indtryk er, at dette tema skal man ikke diskutere. Socialdemokraterne og SF hævder frejdigt, at selvfølgelig kan de gennemføre deres 2020-plan uden nogen som helst vanskeligheder. Og det vil de blive ved med at sige. Det eneste, der kan gøre det brandfarligt er, hvis vi hurtigt får en klar konflikt mellem en ny regering og EU.«

»Hele diskussionen om europluspagten forplumres af, at alle politiske magthavere benægter, at den har nogle politiske konsekvenser. Og hverken regeringen eller S-SF har nogen interesse i at diskutere det. Og det har langt de fleste af landets EU-journalister og eksperter heller ikke. Ikke fordi de ikke ved, det er vigtigt og får betydning, men fordi de synes, det bare er ganske udmærket.«

Grænsekontrol

Men hvad så med det andet parti, som meldte ud mod europagten, Dansk Folkeparti?

Per Clausen venter ikke noget bidrag fra den kant. Han mener, at da Dansk Folkeparti grundlæggende er enig i regeringen og EU's økonomiske politik, vil de lægge deres æg i en anden kurv.

»De vil nok sige, de prioriterer EU-spørgsmål i valgkampen, hvis man spørger dem. Men man kunne godt få den fornemmelse, at de har mere held med spørgsmålet om øget grænsekontrol end vi har haft med europagten,« siger han med noget der lyder som en understatement. ♦

Radikal kandidat: EU som mærkesag

Sofie Carsten Nielsen (R) tror på, at EU kommer til at spille en hovedrolle ved næste folketingsvalg. Hun kritiserer ja-partierne for at føre "strudsepolitik" og forpurre EU-debatten, når der er valg.

INTERVIEW. Det er en gammelkendt sag, at EU nærmest fordømmer fra debatten, når der udskrives valg i Danmark. De færreste folketingspolitikere bruger taletiden på EU. Men de findes.

35-årige Sofie Carsten Nielsen er folketingskandidat for Det Radikale Venstre, Danmarks mest EU-positive parti. Hun var også partiets spidskandidat til Europa-Parlamentsvalget i 2009, men blev ikke valgt ind.

»Jeg tror faktisk, at EU kommer til at spille en vigtig rolle i valgkampen. Nu har debatten om grænsekontrol jo fået EU på forsiderne. Det var ikke lige den måde, jeg håbede, det ville ske, men jeg tager, hvad jeg kan få,« siger Sofie Carsten Nielsen og griner.

»Desværre tror jeg stadig debatten om konkrete EU-emner, der bliver forhandlet om i Parlamentet, Kommissionen og Rådet

– den bliver som sædvanlig rimelig ringe,« fortsætter hun.

Ja-partierne har ført strudsepolitik

Ifølge Sofie Carsten Nielsen har debatten om grænsekontrol været lige så forskruet, som EU-debat plejer at blive i det danske, politiske spil.

»Debatten handler om at gøre EU til syndebuk, som den altid har gjort, når EU er med i en valgkamp. Det bliver "for eller imod EU" – de gode imod de onde. Men heldigvis bliver det nu skåret ud i pap for folk, hvad det faktisk koster Danmark at spille sit eget spil i EU. Det ødelægger vores omdømme,« mener hun.

Hvorfor kommer EU-substansen ikke med i valgkampen?

»Det har Venstre og Socialdemokraterne ikke lyst til, for det kan skræmme

nogle af deres egne vælgere væk. De er også bange for, at det giver et gratis skud til EU-modstanderne enten på venstre- eller højrefløjen,« siger hun.

Vil De Radikale som parti have det som strategi at få EU ind i valgkampen?

»Ja. Vi har lagt EU som en overligger på vores strategi. "Vi samarbejder – også i Europa" er et af vores slogans. Det handler om at signalere, at mere samarbejde er nødvendigt.«

Hun mener, de EU-positive partier har været bange for at vise, at de ikke er én samlet blok, der mener det samme.

»Jeg kunne godt savne større forskel i Europa-debatten. Der har vi i 30 år haft for megen strudsepolitik, fordi vi har været bange for at vise splid mellem ja-partierne. Men vi skal tværtimod vise de politiske forskelle, for det er et politisk samarbejde. Hvis det lyder som om, vi laver hemmelige konsensusaftaler, så er der ingen, der gider høre om det,« siger hun.

Provokation skal åbne folks øjne

Hvad kan der gøres for at skabe mere opmærksomhed omkring EU-emner i valgkampen?

»Helt ydmygt har jeg selv valgt tre temaer for min valgkamp, der har et europæisk perspektiv – økonomi, uddannelse og udenlandsk arbejdskraft.«

Sofie Carsten Nielsen har tænkt sig at provokere for at få folks øjne op for EU i valgkampen.

»Jeg vil også gerne stille de spørgsmål, der virker provokerende: Hvorfor har vi ikke et europæisk universitet? Hvorfor siger vi, at vi vil have et dansk universitet i verdens top 5, når vi godt ved, at det er fuldstændig urealistisk? Hvorfor slår vi os ikke sammen i Europa og sætter et mål for, hvor mange universiteter, vi vil have i top 100?« spørger hun.

Hvorfor skal EU fylde mere i valgkampen?

»Fordi EU har magt. EU træffer en masse beslutninger, der har indflydelse på din og min hverdag. Men enten debatterer vi det i Danmark, som om vi selv har fundet på det, eller også debatterer vi det slet ikke. Så implementerer vi det bare. Det synes jeg er et demokratisk problem.« ♦

Finansbeslutninger overladt til EU

Det var ikke meningen. Men seks lovforslag, som vedrører kerneområder i dansk økonomi, er gået udenom Folketingets finansudvalg. Årsag: De bliver afgjort i EU.

ØKONOMISK STYRING. Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg kender godt de forslag, som på EU-dansk kaldes for Lovpakke om økonomisk styring, og som også kaldes "sixpacken" fordi den består af seks forskellige forslag.

Der er tale om seks forslag med det mål at stramme op på reglerne for den økonomiske politik i de lande som bruger euroen, og at øge den centrale styring af alle EU-landes økonomier.

Forslagene motiveres med et ønske om at forhindre fremtidige kriser som dem, der nu plager blandt andre Grækenland, Irland og Portugal.

Europaudvalget har diskuteret forslagene siden de blev lagt på bordet i september sidste år. I oktober 2010 fik finansminister Claus Hjort Frederiksen et foreløbigt

forhandlingsmandat til at gå videre med forslagene. Mandatet blev givet af alle Folketingets partier minus Dansk Folkeparti og Enhedslisten.

På sidelinien

Men Finansudvalget, som behandler de mest centrale dele af dansk økonomi, herunder den årlige finanslov, har stået på sidelinjen, når det gælder EU-styring af dansk økonomi.

»Det har ikke været til behandling her, det er noget, som er overladt til Europaudvalget«, oplyser Finansudvalgets sekretariatschef Peter Bohlbro.

Det var ellers ikke helt sådan, det var tænkt. Lovpakken om økonomisk styring var et af ti EU-emner som Folketinget skulle holde et særligt øje med, blandt andet ved

hjælp af fagudvalgene. Det fremgår af en beslutning, som Europaudvalget tog i januar i år.

"Ikke valgt på EU"

Europaudvalgets formand Anne-Marie Meldgaard (S) mener, at EU-lovpakken om medlemslandenes finanspolitik alligevel er blevet diskuteret i en bredere kreds:

»Vi har haft folk med fra finansudvalget i de diskussioner vi havde i efteråret,« siger hun, og henviser til at blandt andre finansudvalgets formand Kristian Thulesen Dahl (DF) deltog i Europaudvalgets møder i efteråret 2010.

Anne-Marie Meldgaard mener selv, det er paradoksalt, at EU-politik fylder så lidt i den danske debat, samtidig med, at EU får en større og større indflydelse på den danske økonomi.

Fra et møde i Folketingets Finansudvalg.

»Den påstand er jeg fuldstændig enig i, men jeg har aldrig mødt et medlem af Folketinget, som er blevet valgt på sine EU-holdninger,« siger hun.

NOTAT har uden held forsøgt at få Kristian Thulesen Dahl (DF) i tale for at få hans vurdering af forløbet.

Peter Skaarup, næstformand i DF, som har forhandlet med regeringen om den danske 2020-plan, er ikke selv bekendt med behandlingen af EU-pakken, men kalder behandlingen af EU-sager i Folketinget for utilfredsstillende.

»Det er meget barokt, at når vi diskuterer vores egen økonomi, drøfter vi alt meget nøje, men ikke når forslagene kommer fra EU. Det vil vi absolut rejse i den kommende valgkamp,« siger han.

Underligt

Frank Aaen, finanspolitisk ordfører for Enhedslisten kan ikke huske, at Finansudvalget har fået nogen redegørelse for, hvordan forhandlingerne om EU-lovpakken går.

Er det ikke lidt underligt når der er tale om så centrale spørgsmål for landets finanspolitik?

»Det kan man roligt sige,« svarer Frank Aaen. ♦

'Sixpack'en'

Oversigt over de seks skridt mod økonomisk styring i EU, som står til at blive vedtaget over sommeren. Forslagene hænger snævert sammen med europluspagten og med "Det Europæiske Semester", som er EU's procedure for overvågning af medlemslandenes finanslove.

- * **Der skal holdes igen:** Nyt princip om en "sund økonomisk politik"; offentlige udgifter må ikke øge mere end hvad der svarer til 0,5 procent af BNP i løbet af et år, eller 0,25 procent i løbet af to år. Skal gælde for alle EU-lande.
Nyt: Krav på offentlig smalkost i gode tider.
Lovteknik: Ændring (KOM/2010/526) af gældende forordning (1466/97) om Stabilitetspagtens forebyggende del. Skal vedtages med kvalificeret flertal sammen med EU-Parlamentet.
Følsomt: Binder landene til en sparepolitik, som kan forstærke økonomisk nedgang.
- * **Fokus på gæld:** Statsgæld større end 60 procent af BNP skal hvert år bringes ned med 1/20 af forskellen mellem gælden og de 60 procent. Skal gælde for alle EU-lande.
Nyt: Kravet om gældsafvikling. I dag er der reelt kun krav om afvikling af budgetunderskud større end 3 procent.
Lovteknik: Ændring (KOM/2010/522) af gældende forordning (1467/97) om Stabilitetspagtens korrigerende del. Skal vedtages med enstemmighed. Parlamentet skal kun høres.
Følsomt: Binder landene til en sparepolitik, som kan forstærke økonomisk nedgang.
- * **Halvautomatiske straffe:** Lande, som er på vej til at få et for stort underskud, skal deponere 0,2 procent af BNP med rente. Renten inddrages, hvis grænsen for underskuddet på det offentlige budget på 3 procent bliver overtrådt. Deponeringen laves om til en bod, hvis landet ikke retter ind. Beslutninger om deponering og bod kan kun standses, hvis et kvalificeret flertal i ministerrådet stemmer for at forhindre sanktioner (i dag kræves flertal for at udløse sanktioner). Vil kun gælde for eurolandene.
Nyt: Tidligere indblanding i landenes økonomiske politik end i dag, vanskeligere at undgå straffe ved afstemning med "omvendt flertal".
Lovteknik: Ny forordning (KOM/2010/524), skal vedtages med kvalificeret flertal sammen med Parlamentet. Kun eurolandene har stemmeret i Ministerrådet ved disse afstemninger.
Følsomt: For stor magt til systemet og embedsmændene (Kommissionen), for lille politisk kontrol.
- * **Skærpet kontrol af medlemslandene:** Ny overvågning af landenes økonomiske politik med fokus på "makroøkonomiske ubalancer" – f.eks. lønudvikling, boligfinansiering, privat gældsætning, og pensionsafgange. Skal gælde for alle EU-lande.
Nyt: Detailkontrol af landenes finanspolitik, overvågning, og eventuelt styring af løndanelse/overenskomstforhandlinger.
Lovteknik: Ny forordning (KOM/2010/527), skal vedtages af Ministerrådet med kvalificeret flertal sammen med EU-Parlamentet.
Følsomt: Definitionerne af ubalancer ikke fastlagt. Det giver EU vide muligheder for at vedtage pålæg til medlemslande, der går udover de almindelige rammer.
- * **Straffe for ubalancer:** Lande med "ubalancer" skal kunne straffes med en årlig bod på 0,1 procent af BNP. Bodden kan kun afværges ved beslutning med kvalificeret flertal i Ministerrådet. Kun eurolande vil kunne straffes.
Nyt: EU får beføjelser til at straffe medlemslande for dele af deres økonomiske politik.
Lovteknik: Ny forordning (KOM/2010/525), skal vedtages med kvalificeret flertal sammen med EU-Parlamentet.
Følsomt: De halvautomatiske straffe og de vide muligheder for indblanding i følsomme finanspolitiske og arbejdsmarkedspolitiske områder.
- * **Sammenlignelige finanslove:** Nye krav til statistik, redegørelsesprincipper og prognosemetoder i landenes budgetter (finanslove), så de lettere kan overvåges og sammenlignes. Krav om, at landene benytter flerårige budgetperspektiver.
Skal gælde alle EU-lande.
Nyt: Krav om hvordan landene teknisk udformer sine finanslove.
Lovteknik: Forslag til direktiv (KOM/2010/523, EU-lov som skal indarbejdes i national lov). Ministerrådet beslutter med kvalificeret flertal, Parlamentet skal kun høres.
Følsomt: Øget EU-fokus på kommunernes og regionernes budgetrammer.

Fem af medlemslandene får en kort og kontant besked: I har bare at følge de nedskærings- og reformprogrammer, I har fået forelagt som en betingelse for lån, der omtales som "redningsaktioner".

Barrosos opsang

Far er ikke vred. Far er skuffet. Der skal lønnedgang, besparelser og skatteomlægning til, hvis Far skal blive god igen. EU's nye finanslovstjek er i gang for alvor.

OPSANG. Far er i dette tilfælde Kommissionen – EU's daglige embedsmandsledelse – som for første gang er kommet med en detaljeret gennemgang af hvordan de 27 børn i EU-familien opfører sig, med hensyn til den førte økonomiske politik.

Det ser ikke godt ud.

Medlemslandene har tilsyneladende ikke forstået alvoren i den økonomiske krise. De har i hvert fald ikke taget Kommissionens råd og anvisninger til sig.

»Medlemslandene er nødt til at fremvise højere ambitioner for finanspolitisk konsolidering«, sagde kommissionsformand José Manuel Barroso, den 7 juni.

Det var den dag, opsangen til de 27 EU-lande blev afleveret i en gennemgang af landenes såkaldte nationale reformprogrammer.

”Gør som der er blevet sagt”

Gennemgangen er et led i ”Det europæiske semester”; en ny procedure, hvor Kommissionen og Ministerrådet skal komme med anbefalinger til medlemslandenes finanslove før budgetterne formelt vedtages i de nationale parlamenter.

Fem af medlemslandene får en kort og kontant besked:

I har bare at følge de nedskærings- og reformprogrammer, I har fået forelagt som en betingelse for lån, der omtales som ”redningsaktioner”.

De fem lande er Grækenland, Irland, Portugal, Letland og Rumænien.

Men også de 22 andre får læst og påskrevet.

Pan-europæisk

Et fællestræk i anbefalingerne til næsten alle er, at lønudgifterne skal ned, sikkerheden i ansættelsen skal gøres lempeligere,

pensionering skal gøres vanskeligere, og så skal beskatningen omlægges fra skat på arbejde (som stiger med indtægt) til skat på forbrug (som betales lige uanset indkomst).

Kommissionen forsikrer, at det ikke drejer sig om et politisk diktat, men forklarer samtidig, at anbefalingerne er baseret på en særlig indsigt:

”Kommissionen er den eneste EU-institution med politisk autonomi, teknisk ekspertise og et pan-europæisk perspektiv til at overskue processen.”

”Absolut misvisende”

Sammenlignet med de folkelige protester i blandt andet Spanien og Grækenland har de officielle reaktioner på Kommissionens løftede pegefingre været få og stiltfærdige. Men der har været en murren i krogene.

Gyorgy Matolcsy, ungarsk finansminister, som havde EU-formandskabet frem til den 1. juli, kaldte, ifølge EUobserver.com, anbefalinger om en pensionsreform for ”absolut misvisende”.

Ungarn blev i 2009, sammen med Danmark, udpeget som de to EU-lande uden brug for yderligere pensionstiltag.

Frankrig og Spanien har også reageret negativt.

Den danske regering har ikke – forståeligt nok – reageret negativt på Kommissionens opfordring til afskaffelse af efterlønnen, men var derimod misfornøjet med Kommissionens kritik af den danske boligfinansiering.

Overvejer boligbeskatning

Kommissionen rådede først Danmark til at lave om på de afdragsfrie boliglån og skattestoppet på boliger. Et uvelkomment krav i en situation, hvor både regeringen,

Socialdemokraterne og SF holder hinanden fast på netop ikke at røre ved ejendomsskatten.

Så økonomiminister Brian Mikkelsen og finansminister Claus Hjort Frederiksen reagerede prompte. Og, ifølge Jyllands-Postens udlægning, så fik Hjort Frederiksen drejet armen om på sine kolleger under et finansministerrådsmøde i Luxembourg.

Ministerne lød i hvert fald tilfreds efter mødet:

»I stedet for de anbefalede reformer, skal vi nu overveje og vurdere disse ting, og det er vi allerede godt i gang med,« sagde han.

Kendetegnende for medlemslandenes protester er, at man vægger sig mod, hvad man opfatter som en emsig indblanding i enkelte forhold.

Men der findes også eksempler på en mere principiel kritik.

Bussemanden Barroso

Belgien fik for snart et år siden kraftig kritik for landets system med automatisk lønstigning for at udligne inflation – lønindeksering. Den udtalte kritik blev fjernet, men vender nu tilbage.

Og så var det at Yves Desmet, politisk kommentator i den flamske avis De Morgen blev vred og skrev:

"Det er bemærkelsesværdigt, at Kommissionen uden tøven foreslår ret drakoniske tiltag for almindelige menneskers arbejde og indtjening. Det ville være velgørende, hvis Kommissionen udviste et lignende mod, når det gjaldt kontrol af finanssektoren. (...) Det vil kun skabe en forstærket EU-skepsis hvis EU bliver opfattet som bussemanden, der ødelægger sociale fremskridt." ♦

Kommissionens krav til EU-landene:

Belgien:	Skære ned på offentlige udgifter. Afskaffe lønindeksering (lønstigninger for at udligne inflation). Skifte fra skat på arbejde til moms og grønne afgifter.	
Bulgarien:	Hurtigere nedskæringer. Indføre en "gældsbremse" – lov som forbyder gældsætning over et vist niveau. Højere pensionsalder. Lave om på løndannelsen. Afskaffe priskontrol på gas og el.	
Cypern:	Mindske underskud og gæld. Øge kontrol med banker og sparekasser. Forhøje pensionsalderen. Forhøje prisen på vand.	
Danmark:	Indføre "gældsbremse" for stat, regioner og kommuner. Fjerne efterlønnen. Liberalisere regionernes og kommunernes indkøb. Overveje ændring af afdragsfrie lån og boligbeskatning.	
Estland:	Sænke skatten og afgifterne til social sikring.	
Finland:	Forhøje pensionsalder. Liberalisere serviceområdet. Skære i offentlige udgifter.	
Frankrig:	Ændre pensionssystemet. Holde lønninger nede. Lempe ansættelsesgarantier. Skifte fra skat på arbejde til moms og grønne afgifter.	
Holland:	Forhøje pensionsalderen. Forberede reform af ældreforsorg. Indfører vejafgifter.	
Italien:	Indføre "gældsbremse". Ændre på ansættelsesregler. Ændre lønsystem. Hurtigere gældsafvikling.	
Litauen:	Sænke sociale bidrag. Øge beskatning af energi. Afvikle "meget strikse" arbejdsmarkedsregler. Indføre "gældsbremse".	
Luxembourg:	Bringe offentligt underskud ned. Ændringer af løn- og pensionssystemer.	
Malta:	Indføre "gældsbremse". Afskaffe lønindeksering. Forhøje pensionsalderen.	
Polen:	Indføre "gældsbremse". Afskaffe tidlig pension for minearbejdere og soldater. Fjerne den sociale sikkerhed for landmænd for at opmuntre dem til at opgive erhvervet.	
Slovakiet:	Indføre en "gældsbremse". Højere pensionsalder.	
Slovenien:	Opfordre til senere pensionering. Mindske forskelle i beskyttelse af faste og midlertidigt ansatte.	
Spanien:	Indføre "gældsbremse". Forhøje pensionsalderen. Lave om på "uhåndterlige" overenskomtsystemer. Afskaffe lønindeksering. Mindske arbejdsgiverafgifter, øge skat på energi.	
Storbritannien:	Holde fast i nedskæringer. Fremme konkurrence mellem banker.	
Sverige:	Lave om på afdragsregler, boligbeskatning og rentefradrag.	
Tjekkiet:	Påskynde forhøjet pensionsalder. Opmuntre til privat pensionsopsparing. Øge antallet af deltidsjobs. Koble finansiering af universiteterne til målte resultater.	
Tyskland:	Omstrukturere regionale banker. Liberalisere flere serviceområder. Indføre "gældsbremse" på regionalt niveau.	
Ungarn:	Mindske skat på arbejde. Mere vidtgående besparelser. Øge de økonomiske eksperter indflydelse. Forenkle reglerne for erhvervslivet.	

De fem lande i akut krise, Grækenland, Irland, Portugal, Letland og Rumænien, er i forvejen omfattet af detaljerede krav som betingelse for lån fra eurolandene, EU's midlertidige "krisemekanisme" og valutafonden (IMF).

Kilde: EUobserver.com og Kommissionens netside med de landespecifikke rapporter: ec.europa.eu/europa2020

Månedens interview:

Demokratiets tilstand

NOTAT tager pulsen på demokratiets tilstand – i Danmark og Europa. Vi interviewer en person, som på den ene eller anden måde har gjort sig tanker om, hvordan det går med den demokratiske debat og borgernes indflydelse på samfundsudviklingen.

”Det værste er det med euroen...”

Der er behov for kritik af vores forstenede demokratiopfattelse. Og der er brug for kritik af det EU, der har fået slået alvorlige skår i eksistensberettigelsen, og som altid har manglet demokratisk legitimitet. I hvert fald hvis man spørger dette års modtager af Ebbe Kløvedal Reichs demokratistafet, kritikeren og redaktøren Rune Lykkeberg.

UTYPISK. Det er en yndet sport for pressen at skyde den intellektuelle i skoene, at han eller hun har bosat sig i sikker afstand fra de mennesker og problemer, som vedkommende hævder at tale på vegne af. Rune Lykkeberg bor på Vesterbro i København, midt i det mest prostitutionsprægede kvarter i landet. Vi forventer at kunne kende den kritiske intellektuelle på den afslappede tøjstil. Rune Lykkeberg optræder sædvanligvis i jakke og slips.

Journaliststanden og politikerne føler sig mest trygge ved debattører, der sætter på forkromede synspunkter og faste ståsteder. Rune Lykkeberg gør en dyd ud af at holde sig ude af de politiske skyttegrave, han kan være svær at placere, men er en kritiker med meget på hjerte. Også om dét EU, som ellers ofte får uvidenhedens

tavshed til at sænke sig i den offentlige debat.

Udelukkende demokrati

»Demokrati er blevet et slogan for alt, hvad der er positivt. Udemokratisk er alt, hvad der er negativt.« Det er den centrale modsætning i samfundet set fra Rune Lykkebergs stol. Demokratiet er blevet en værdi, vi tror vi ejer og kan bruge til at slå andre oven i hovedet med – i stedet for en metode vi praktiserer inden for en værdimæssig ramme. Symptomet på denne misforståelse er populismens modstand mod eksperter og mod alt det, vi ikke selv som borgere har indflydelse på.

»Slagsmålet står mellem demokratiske og ikke-demokratiske institutioner. Derfor må man også forstå det helt grundlæg-

gende, at et demokrati har brug for institutioner, der ikke er demokratiske. For eksempel skal menneskerettighederne forsvare minoriteter og dem de folkevalgte ikke selv tager i forsvar. Hvis man bare sidder og holder med demokratiet, så kan man ikke se dette slagsmål.«

EU i den elitære grøft

Det betyder ikke, at Rune Lykkeberg ser sig selv som en forsvarer for det elitære imod det populistiske. Tværtimod mener han, at det er afgørende at tage et opgør med tendensen til at udelukke folk fra de demokratiske debatter. Et opgør med Platons tese om vogterne, der skal styre samfundet hen over hovedet på de ukyndige:

»Vogter-tesen i alle dens forskellige afskygninger antager, at der er nogen der

Rune Lykkeberg (*Information*) modtog demokratistafetten ved et Grundlovs-møde arrangeret af Oplysningsforbundet DEO. Bagerst den forrige prismodtager, forfatteren Carsten Jensen.

Blå bog:

Rune Lykkeberg (f. 1974) har siden 2005 været weekendredaktør på Dagbladet *Information* og bærende kraft i tillægget *Moderne Tider*.

I 2008 udgav han den meget roste og omtalte bog "Kampen om sandhederne", for hvilken han modtog Georg Brandes Prisen.

I 2010 modtog han Berlingske Journalisters pris for sine kritiske klummer i *Information*.

I 2011 modtog han Ebbe Kløvedal Reichs demokratistafet fra forfatteren Carsten Jensen. Stafetten administreres af Oplysningsforbundet DEO.

er kloge, og nogen der er dumme. Det er historisk set det mest effektive argument imod demokratiet,« lyder det fra Rune Lykkeberg, der mener det er helt oplagt, at tesen ikke holder.

»Men man møder den hele tiden i ud-sagn som, at vi ikke skal have en afstemning om EU-traktaten, fordi det kommer til at handle om noget andet end substansen. Underforstået at eftersom alle ikke er jurister og økonomer, så kan vi ikke have en folkeafstemning om en forfatning. Det er en tendens til at føre en nødvendighedens politik ud fra et argument om, at vi er de ansvarlige, vi tør gøre det upopulære, vi kender til den barske sandhed nedenunder det hele.«

Populismen

Mener du, det er den elitære tankegang i EU, der har givet populismen vind i sejlene i Europa?

»Jeg vil sige det sådan, at når man ser på, hvor meget de fattige i de rige lande betaler for det lort, som de rige i de fattige lande laver. Så er det ufatteligt, at der ikke er flere der protesterer imod det. Der er mange der taler om, at populismen er meget stærk i Europa. Jeg synes omvendt, at populismen er overraskende svag.«

Populismens styrkelse skyldes efter Rune Lykkebergs mening især manglen på demokratisk legitimitet. Men det demokratiske underskud mener han, at EU har kunnet leve med, så længe det kunne fremstå som et effektivt system:

»EU står med den aktuelle krise også over for et effektivitetsproblem. Det gør alle politiske systemer. Men en kritisk offentlighed er altid med til at optimere driften. I et samfund der er baseret på så høj administrativ viden som vores, er det meget oplagt, at der må være en populisme, der handler om, at vi ikke kan forstå det, at der bliver regeret hen over hovederne på os, og at vi ikke vil finde os i det. Populismen afkræver de regerende et svar og er i den egenskab ikke nogen negativ politisk faktor.«

Krisen kan få EU til at bryde sammen

Den politiske krise i EU er altså ikke nødvendigvis et onde i sig selv. Men den kan få vidtrækkende effekter, vurderer den EU-engagerede redaktør: »EU kan gå i stykker, det kan godt bryde sammen. Der kan komme en situation, hvor tyskerne siger at, nu vil de ikke betale til euroen mere. EU er i modvind både administrativt, politisk og demokratisk.«

» Der er et set up i euroen, som fordrer en solidaritet, der ikke findes blandt borgerne, som fordrer en homogenitet, som ikke findes mellem økonomierne, og som fordrer en administrativ kompetence, som efter alt at dømme ikke findes i den Europæiske Centralbank.. «

»Det værste er det med euroen. Der trækkes der på en solidaritet, som aldrig er blevet etableret. Man har ikke fortalt befolkningerne, hvorfor de skal betale til andre. Der er ingen folkelig opbakning til de store hjælpepakker. Det betyder, at du laver den type hjælpepakker, vi har set i Grækenland, hvor EU siger: I kan melde

jer ud af euroen, så I kan betale jeres gæld tilbage, men I skal betale den tilbage i euro – og så går I ned alligevel. Eller I kan blive i euroen, og så kan I ikke betale jeres gæld tilbage.«

»Der er et set-up i euroen, som fordrer en solidaritet, der ikke findes blandt borgerne, som fordrer en homogenitet, der ikke findes mellem økonomierne, og som fordrer en administrativ kompetence, der efter alt at dømme ikke findes i den Europæiske Centralbank.«

Hvad kan man gøre for at skabe et bedre EU?

»Det er helt oplagt at bruge folkeafstemninger. De skaber både viden og engagement og de afkræver politikerne svar på, hvad det er de vil med EU. Den gang man havde chancen var med forfatningstraktaten. Den skulle man have sat til afstemning på samme tid i hele Europa. Så ville man have skabt et demokratisk momentum og en fælles offentlighed for en stund.«

Den mulighed er forpasset, men Rune Lykkeberg holder fast i folkeafstemninger som demokratisk instrument:

»Direkte demokrati er en mulighed med dagens teknologi. Det synes jeg er

oplagt at eksperimentere med i EU. Det ville være en god ide at etablere fælles europæiske borgergrupper og afholde fælles offentlige afstemninger, for det nuværende repræsentative system fungerer ikke.« ♦

TALERSTOLEN

**Af Ole Christensen,
medlem af
EU-Parlamentet,
Socialdemokraterne**

Et forgyldt mineselskab

For hver dollar bistand, som vi sender til Afrika, flyver der ti dollar til skatteskjul i for eksempel Schweiz eller Cayman Island. Denne kapitalflugt er et af de største problemer for udviklingen af de fattige lande ifølge den amerikanske økonom Raymond Baker. Jeg blæste for nylig selv til kamp imod et rigtigt grimt eksempel. Den britiske minegigant Glencore blev nemlig afsløret i en svinestreg i Zambia. I selskabets kobberminer i det fattige afrikanske land betaler de lavtlønnede minearbejdere mere i skat end minegiganten selv.

Via sit datterselskab, Mopani Copper Mines, sælger Glencore nemlig sit kobber under markedspris til sig selv i Schweiz. På den måde trækker de enorme mængder dollar ud af landet for at undgå beskatning. Hverken Zambia eller arbejderne i minen får dermed noget ud af landets store kobberressourcer. Det er ganske enkelt tyveri ved højlys dag.

Det ville i princippet ikke være vores sag. Men desværre har den Europæiske Investeringsbank givet Mopani Copper Mines et lån på 368 millioner kroner. Og det er altså Danmark, der sammen med resten af EU-landene ejer den Europæiske Investeringsbank (EIB). Blandt andet er det Claus Hjort Frederiksen, der udpeger et af bankens bestyrelsesmedlemmer. Det er altså vores penge fra vores bank, der er gået til denne kobberskurk.

EIB er nemlig ikke en normal bank, og låner kun ud til meget favorable renter. For der medfølger et krav om, at pengene skal investeres i bæredygtig udvikling. Det kan man ikke ligefrem sige, at Glencore har gjort med sine miner i Zambia. Befolkningen arbejder stadig til sulteløn i de mørke minegange, mens skyer af svovl hæver sig fra mineområdet, og der bliver hældt kemikalier og kobber direkte ud i floderne.

Derfor underskrev jeg sammen med 50 andre EU-politikere et krav om, at EIB midlertidigt skal stoppe alle udlån til mineindustrien.

Nogen hæver måske øjenbrynene over, at vi kræver udlånene stoppet. For det går vel ud over de fattigste borgere i Afrika. Men som jeg ser det, så har vores penge ikke gjort nogen forskel i Zambia. Så i stedet for at hælde pengene i hullet, må vi finde ud af, hvor vi kan bruge dem bedst muligt.

Det bizarre i sagen om Glencore bestod endda også i, at virksomhedens direktører for nyligt er blevet milliardærer. Virksomheden er nemlig lige blevet børshoteret. Til en værdi af 300 milliarder kroner. Det skete i kølvandet på, at Glencore fyrede en stor del af sine medarbejdere i Zambia efter faldende kobberpriser, og skabte en desperat arbejdsløshed i området.

Siden sidst
NOTAT.dk

EU vil kontrollere Norges olie

EU har i over to år krævet, at Norge ændrer den lov, som fastslår, at alle beslutninger om olien skal styres fra Norge. Det oplyser "Aftenposten".

Oplysningen er ubehagelig for den norske regering, som hidtil har holdt kravet skjult. For et stort flertal af den norske befolkning vil bevare kontrollen med olien, og EU's krav vil styrke EU-modstandernes krav om, at Norge skal træde ud af EØS-samarbejdet. Det falder sammen med, at en kommission skal undersøge, hvordan EØS-samarbejdet har fungeret for Norge. Den ventes at komme med en rapport i december 2011.

Se artiklen »EU vil tage kontrollen over olien fra Norge« på Notat.dk

Europol advarer om udvidelse af Schengen

I en analyse af 14. juni 2011 gør EU's organ for politisamarbejde, Europol, opmærksom på, at en inddragelse af Bulgarien og Rumænien i Schengen-samarbejdet vil skabe problemer, fordi mange illegale indvandrere nu vil søge at nå frem til de to lande over Sortehavet. Det oplyser EUObserver.com den 15. juni.

Advarslen fra Europol vil øge betænkelighederne ved at optage de to lande i Schengen-samarbejdet. Ministerrådet har udskudt en beslutning til efter sommerferien på grund af modstand fra især Holland, Frankrig og Tyskland.

Se artiklen »Europol advarer om udvidelse af Schengen« på Notat.dk

Kommissionen går ind for Kroatien

Hvis det står til Kommissionen, skal Kroatien blive medlem af EU fra 1. juli 2013. Beslutningen forventes at blive godkendt af EU's medlemslande på deres møde den 21. juni. Der skal derefter holdes folkeafstemning om optagelsen i løbet af efteråret, skriver EUObserver.com den 10. juni.

Kommissionen mener, at Kroatien har opfyldt de krav om bekæmpelse af korruption, man for seks år siden stillede som betingelse for medlemskab. Det kritiseres dog i en rapport fra det tyske institut for internationale og sikkerhedsmæssige anliggender (SWP). Den siger, at der ikke er sket væsentlige fremskridt, siden Kommissionen i februar 2011 udgav en rapport, der var stærkt kritisk over for forholdene i landet.

Når Kommissionen alligevel går ind for optagelsen, skyldes det pres fra lande som Ungarn, Tyskland, Østrig, Polen og Tjekkiet, der har et stærkt ønske om at få Kroatien med, siger rapporten.

Se artiklen »Kommissionen går ind for Kroatien« på Notat.dk

EU's atomkraftværker undersøges

I en pressemeddelelse fra EU-Kommissionen med titlen "Nuclear stress tests" oplyses, at man senest den 1. juni vil indlede en undersøgelse af sikkerhedsforholdene på alle EU's atomkraftværker. Man venter at være færdig ved udgangen af april 2012.

I undersøgelsen vil man undersøge, hvor udsatte værkerne er for jordskælv, oversvømmelser og orkaner. Man vil også se på, om værkerne kan modstå et nedstyrtende fly eller en kraftig eksplosion i nærheden. Man ser også på, hvad terrorister kan anrette af ulykker.

EU's regeringer er ikke tvunget til at tage hensyn til undersøgelsen, men man forventer, at de vil blive udsat for et kraftigt pres fra deres befolkninger for at gøre det.

Se artiklen »Nu afprøves sikkerheden i EU's atomkraftværker« på Notat.dk

Giv Grækenland orlov

Maastricht-traktaten udelukker, at et land kan træde ud af euroen. Men den forbyder ikke, at et land midlertidigt kan få orlov fra medlemskabet.

Og den mulighed bør man give Grækenland. Det skriver professor Martin Feldstein fra Harvard University i artiklen "Giv Grækenland 'orlov' fra eurozonen" i Børsen den 6. juni.

Grækenlands problemer skyldes nemlig ikke kun landets enorme gæld, men i endnu højere grad, at landet ikke har den nødvendige konkurrenceevne. Og den vil landet kun kunne opnå ved at træde ud af Euroen og genindføre en devalueret drakhme. Sker det ikke, vil landet hvert år være nødt til at låne penge for at dække sit underskud på betalingsbalancen, siger Feldstein.

I Guardian Weekly den 3. juni skriver bladets økonomiske lederskribent Aditya Chakraborty i øvrigt, at det ikke vil skade Grækenlands situation, hvis landet går fallit. Han citerer en rapport, der er skrevet af to anerkendte økonomer, der har set på, hvordan andre lande har klaret en tilsvarende situation.

De to økonomer erkender, at der er betydelige problemer i overgangstiden, men at man efter to eller tre års forskel ikke kan se nogen forskel. Lande som Rusland og Argentina oplevede begge, at de et par år efter deres fallit kunne låne penge igen til nær normale renter.

Se artiklerne "Giv Grækenland orlov" og "En stats fallit overstås på få år" på Notat.dk

**Af Morten Løkkegaard,
medlem af
EU-Parlamentet,
Venstre**

Skidt og snot

Næsten to år er nu gået som parlamentariker i Europa-Parlamentet, og uden på nogen måde at kunne kalde mig udlært som politiker, har jeg trods alt fået tilstrækkelig erfaring til at kunne skelne skidt fra snot i en række sammenhænge.

Tag nu budgettet. Den rituelle dans om næste års pengekasse indledes i det tidlige forår, hvor de 20 udvalg udpeger hvert et medlem, som for to år skal være rapporteur og koordinator på udvalgets vegne. Denne pennenfører og meddeler er så kontakten til parlamentets magtfulde Budgetudvalg, som samler de mange krav og forhandler med medlemslandenes finansministre og Kommissionen om, hvordan det endelige budget skal se ud.

Det er ingen hemmelighed, at vejen til indflydelse går via pengekassen, så jeg brugte allerede sidste år min opsårede goodwill og næstformandspost i Kultur- og Uddannelses-udvalget til at sikre mig posten som budget-koordinator for dette og næste års budget.

Det har været en lærerig øvelse. Kultur og uddannelse er jo sjældent lov-stof i EU-sammenhæng, fordi begge områder langt hen ad vejen er medlemslandenes egen kompetence (med et fint ord omfattet af subsidiaritet) og budgetmæssigt betyder det, at kultur og uddannelse kun udgør et par procent af det samlede budget.

Alligevel – eller måske netop derfor – er der rift om pengene, specielt de forholdsvis pæne summer, der er til rådighed i de populære mobilitets-programmer, bl.a. Leonardo, Grundtvig (ja, vi har skam også et dansk-inspireret efteruddannelses-program) og det langt mest kendte, Erasmus.

Midt i en voldsom sparetid har jeg valgt at foreslå en strategi, hvor udvalget – frem for at foreslå alle budgetlinier bevaret, som de er – hellere selv optræder som ansvarlige og prioriterer behårdt.

Det betyder kort sagt, at vi både sidste år og i år (forhandlingerne er lige startet) har satset på uddannelses-programmerne (f.eks. Erasmus) – og ikke blot har undgået nedskæring, men ligefrem har krævet øgede bevillinger, så langt flere unge kan få muligheden for at komme udenlands og blive skolet til fremtidens globale konkurrence.

Denne taktik er lykkedes. I år fik vi endnu flere penge, end vi havde krævet (18 mio. Euro), og forleden satte vi så triumf på ved at foreslå bevillingen hævet med yderligere 45 mio Euro til næste år. Rygter siger, at vi har en god chance for at komme igennem med kravet, fordi både Kommissionen og Rådet udmærket ved, at en bedre uddannet arbejdsstyrke er en klar forudsætning for succes med vækststrategien.

Aktiv EU-debat

Byvandring i København og debat om EUs flygtningepolitik

Søndag den 21. august 2011 kl. 13-16

Mødested: Caritasspringvandet på Gammel torv, Kbh.

Højskolelærer Michael Carlsen viser hvordan byen altid har været mål for indvandring fra hele Europa og de positive bidrag det har givet. Derefter oplæg fra Dorte Smed fra Dansk Flygtningehjælp om "Kan EU enes om en flygtningepolitik i lyset af presset fra Nordafrika".

Pris 50 kr. inkl. kaffe.

Medlemmer af DEO og abonnenter på NOTAT gratis.

Arrangør: Oplysningsforbundet DEO i samarbejde med Dansk Flygtningehjælp.

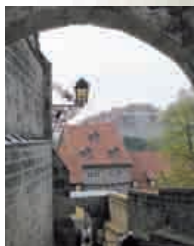
Dresden

5-dages kulturrejse i EU – 21.-25. september 2011

Opsamling ved Randers, Tilst, Fredericia og Padborg.

Kultur- og studierejse til den genopbyggede barokby Dresden, byens mange museer og flodlandskabet langs Elben umiddelbart syd for Dresden. Oplæg om Tysklands rolle i EU, Dresdens historie og byvandring.

Pris: 3.600 kr. (medlemmer af DEO kun 3.400 kr.) inkl. 4 overnatninger på hotel i dobbeltværelser og morgenmad samt Dresdenkort og sejltur.

Kan EU begrænse spekulation i fødevarer?, EU og fremtidens velfærd, Er Polen foregangsland eller skrækvision?

Det er blot nogle af de spørgsmål DEO sætter til debat i efteråret.

Læs mere på www.deo.dk

Se program og tilmeld dig på www.deo.dk eller telefon 70 26 36 66

Redaktion: NOTAT, Christiansborg, 1240 København K. redaktionen@notat.dk

I redaktionen: Kenneth Haar (ansv.), Luise Hemmer Pihl, Staffan Dahllöf, Sven Skovmand, Michael B. Lauritsen, Rasmus Nørlem Sørensen, Andreas Marckmann Andreassen, Finn Ellegaard & Sisse Møller Møller.

Udgivet af DEO i samarbejde med EUDemokraterne, som får tilskud fra Europa-Parlamentet.

Forside: Polfoto. Fra den dansk-tyske grænse, hvor grænsekontrollen nu skal styrkes ifølge en aftale mellem DF og regeringen.

Abonnement: NOTAT, Nordkystvejen 2F, 8961 Allingåbro, tlf. 86 48 16 00, notat@notat.dk CVR nr.: 18411008

Lay-out og tryk: NOTAT Grafisk, 86 48 16 00

ISSN: 1603-7480

NOTAT
– magasin om Demokrati & Europa

Spar ikke på energien!

Klimakommissær Hedegaards højre hånd i kamp mod energibesparelser

KLIMAKAMP. Peter Vis er ikke glad for et forslag om at pålægge industrien at spare på energien. Det kunne i midten af juni læses af overskrifter i medier, som dagligt følger det politiske liv i EU-institutionerne. Kommissæren for Energi har spillet ud med forslag om obligatoriske energibesparelser i bygninger, køretøjer, og altså også i industrivirksomheder. Det synes energiselskaberne og elektricitetsindustriens lobbyister, og altså også Peter Vis, er en umådelig dårlig idé. Når det kan være overraskende, er det fordi Peter Vis er Klimakommissær Hedegaards højre hånd – den højeste embedsmand i Connies kabinet.

Hvordan kan det dog hænge sammen, at en mand fra Klimakommissærens kontor tordner mod energibesparelser?

For at forstå hr. Vis, er det nødvendigt at kende til flagskibet i EU's klimapolitik; emissionshandelssystemet (ETS). Det er kort og godt et marked for handel med forureningstilladelser. Hvis en virksomhed forurener mere end den har fået lov til, må den ud og købe forureningstilladelser. Forurener virksomheden mindre end tilladt, kan den omvendt sælge tilladelsen. Denne super markedsorienterede model for klimapolitik har længe været EU's darling. Populær i Kommission, Ministerråd, Parlament og i erhvervslivet. Kvotehandlen gør det lidt mindre smertefuldt at gøre en indsats, for man kan

betale sig fra det, hvis man ikke vil anstrenge sig med energirigtig omstilling af produktionen. Det er smart, synes mange.

Problemet er, at handlen med tilladelser endnu ikke har vist sine fortræffeligheder ude i virkeligheden. Første gang det blev prøvet af var i 2005-2007, hvor der blev delt så mange tilladelser ud, at ingen rigtig havde brug for at købe retten til at forurene. Det førte til, at priserne på tilladelser dykkede, og enhver kunne anskaffe sig retten til at skabe en mindre klimakrise stjernebilligt.

Det er derfor hr. Vis nu er nervøs. Tænk hvis nu industrien blev tvunget til at spare så meget på energien, at de ikke får brug for at købe kvoter. Så falder markedet sammen – igen!

»Der er to forskellige politikker, der støder sammen hér,« sagde han den 15. juni på en konference i Bruxelles. »Og medmindre vi gør det på den rigtige måde, vil det ikke hjælpe.« Mere effektiv energiudnyttelse og energibesparelser må ikke føre til prisfald på forureningstilladelser, insisterede han.

Hr. Vis bedyrer på egne og på Klimakommissærens vegne at de er tilhængere af energieffektivitet. Men det går simpelthen ikke at lave energibesparelser uden at tænke på, hvad det betyder for markedsprisen på forureningstilladelser. ♦

Kenneth Haar

Prisudviklingen på forureningstilladelser 2005-07

NOTAT er idag en del af Oplysningsforbundet DEO, så du får også invitation til levende debatarrangementer under sloganet "EU-debat, mere spændende og mindre fastlåst"

Prøv månedsmagasinet

NOTAT

Bestil
5 måneder gratis

Kun alm. sms-takst **sms: notat til 1204**

Tilbuddet er for at nye læsere kan lære magasinet at kende og gælder derfor kun for folk der ikke har abonneret de seneste to år.